

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Γυμνασίου στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2012

{επιμέλεια παρουσίασης: Βασιλική Σελιώτη & Μαρία Παπαλεοντίου,
εποπτεία: Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Παν/μίου Κύπρου}

Περιεχόμενα παρουσίασης

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας

- ο **Σημαντικές επισημάνσεις:**
 - ο Θεματικές ενότητες - Λογοτεχνικός γραμματισμός
 - ο Εκπόνηση προγραμματισμού
 - ο Πηγές άντλησης υλικού – επιλογή κειμένων
 - ο Οργάνωση μαθησιακής διαδικασίας
 - ο Δημιουργική γραφή - Λέσχη ανάγνωσης
 - ο Αξιολόγηση
 - ο Παρουσίαση νέων εγχειριδίων (μαθητή – εκπ/κού)
 - ο Ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε.

Διάρθρωση νέου Π.Σ.Λ.

Θεματικές ενότητες Α' Γυμνασίου

∞ **Παιδικά – σχολικά χρόνια** (η σχολική ζωή χτες και σήμερα – η «Εδέμ» της παιδικής ηλικίας)

➔ αντιστοίχιση με θεματικό άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ /ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

∞ **Λαϊκή παράδοση και λογοτεχνία** (θρύλοι /μύθοι /παραμύθια – δημοτικό & λαϊκό τραγούδι)

➔ αντιστοίχιση με θεματικό άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ/ΙΣΤΟΡΙΑ

∞ **Χιούμορ και Λογοτεχνία**

➔ αντιστοίχιση με θεματικούς άξονες: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διάρθρωση νέου Π.Σ.Λ.

Θεματικές ενότητες Β' Γυμνασίου

∞ **Λογοτεχνία και Οικολογία**

⇒ αντιστοίχιση με θεμ. άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ

∞ **Το ταξίδι στη Λογοτεχνία**

⇒ αντιστοίχιση με θεμ. άξονες: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ
/- ΦΑΝΤΑΣΙΑ /- ΚΟΙΝΩΝΙΑ/ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

∞ **Ανθρώπινες σχέσεις – Ανθρώπινοι χαρακτήρες**

⇒ αντιστοίχιση με θεμ. άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ /ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Διάρθρωση νέου Π.Σ.Λ.

Θεματικές ενότητες Γ' Γυμνασίου

∞ Οικουμενικές αξίες και Λογοτεχνία

➔ αντιστοίχιση με θεμ. άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ /ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

∞ Ο τόπος μου και οι άνθρωποι

➔ αντιστοίχιση με θεμ. άξονες: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ /– ΚΟΙΝΩΝΙΑ /– ΦΥΣΗ

∞ Λογοτεχνία και Εφηβεία

➔ αντιστοίχιση με θεμ. άξονα: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ /ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Λογοτεχνικός γραμματισμός

Γνωστικό περιεχόμενο - Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Α' & Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (1)

Γραμματική» της λογοτεχνικής γλώσσας

🌀 **ποιητικός λόγος:** η σύνταξη των ποιητικών προτάσεων (ο κανόνας της ισομετρίας [συμμετρίας] μορφής & περιεχομένου – “ασύμμετρες” ποιητικές συντάξεις (υπερβατό, επίταξη επιθέτου, διασκελισμός κλπ.)

🌀 **αφηγηματικός λόγος:** τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το εγώ του αφηγητή, το εσύ του αποδέκτη, το αυτός/-ή/-ό περί ου ο λόγος – τα “δομικά” υλικά του αφηγηματικού κόσμου: ιστορία (story), πλοκή (plot), επεισόδια (της «δράσης»), μοτίβα (leit-motivs) που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων.

Λογοτεχνικός γραμματισμός

A' & B' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (2)

Θεωρία των λογοτεχνικών ειδών

- ☞ είδη της λαϊκής στιχουργικής παράδοσης: το δημοτικό τραγούδι, η ποιητάρικη παράδοση, το ρεμπέτικο τραγούδι, λαϊκά στιχουργήματα σήμερα → ομοιότητες /διαφορές στη θεματική, στη μορφή, στους εκφραστικούς τρόπους, σε συνάρτηση με το πολιτισμικό περιβάλλον παραγωγής τους
- ☞ είδη της αφηγηματικής παράδοσης, λαϊκής και επώνυμης: μύθοι, παραμύθια (παραδοσιακά – μοντέρνα/ανατρεπτικά).
- ☞ ποίηση «του εμείς» (διδασκτική /επική-ηρωική) # ποίηση «του εγώ» (λυρική)
- ☞ αφήγηση «του εμείς» (σύσταση συλλογικότητας) # αφήγηση «του εγώ» (αναφορά εις εαυτόν)

Λογοτεχνικός γραμματισμός

- εμφάσεις στη Γ΄ Γυμνασίου (1) -

Α.«Γραμματική» της λογοτεχνικής γλώσσας

ποιητικός λόγος:

- η ποιητική λέξη/σημασία & το «ποιητικό λεξιλόγιο»
- το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο «γλωσσικό σημείο»
- η λογοτεχνική μεταφορά (και συναφή σχήματα λόγου, π.χ. παρομοίωση, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία κτλ.)
- το ποιητικό «νόημα»: συγκινησιακή αλληλουχία

αφηγηματικός λόγος:

- ο αφηγητής και το «αντικείμενο» του αφηγείσθαι: το πρόσωπο (αφήγηση «πρώτου» ή «τρίτου» προσώπου) & το πράγμα (αφήγηση «γεγονότων»-«λέξεων» ≠ αφήγηση «σκέψεων/αισθημάτων»)
- εστίαση και φωνή: οι λειτουργίες του «βλέπειν» και του «λέγειν» σε ένα λογοτεχνικό κείμενο, σε σύγκριση/αντιδιαστολή με τη γλωσσική (επικοινωνιακή) χρήση τους
- ο χρόνος: χρόνος της «αφήγησης» & χρόνος της «δράσης» – αφηγηματικές τεχνικές (που σχετίζονται με τον χρόνο): αναχρονισμοί, προοικονομία, επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα κτλ.

Λογοτεχνικός γραμματισμός - εμφάσεις στη Γ' Γυμνασίου (2) -

B. Θεωρία των λογοτεχνικών ειδών

- **παραδοσιακή ≠ νεωτερική ποίηση** (βασικές διαφορές σε επίπεδο μορφής και περιεχομένου)
- **γραμματολογικά είδη αφηγηματικής πεζογραφίας** (μυθιστόρημα/διήγημα: «επιστολικό», «ιστορικό», αναδρομικό «αυτοβιογραφικό», «ηθογραφικό», «νατουραλιστικό», «κοινωνιστικό» κ.ά.)
- **είδη & τρόποι της “παιγνιώδους” λογοτεχνίας** (=κώδικες αμφισημίας/ανατροπής): χιούμορ, παρωδία, σάτιρα, ειρωνεία

Προγραμματισμοί

- ❑ Οι διδάσκοντες σε κάθε σχολείο επιλέγουν καταρχάς ένα κοινό σώμα κειμένων από κάθε θεματική ενότητα, το οποίο δεν θα υπερβαίνει το 1/3 του συνόλου (σημειώνεται ότι για όλη τη χρονιά τα κοινά κείμενα μπορούν να καλύπτουν περίπου 23 διδακτικές περιόδους στο σύνολο των 68 που προβλέπονται για τη Λογοτεχνία).
- ❑ Τα υπόλοιπα λογοτεχνικά κείμενα θα επιλέγονται από κάθε φιλόλογο με βάση την παιδαγωγική αρχή της διαφοροποίησης, ανάλογα με το δυναμικό της τάξης του.
- ❑ Επομένως, κάθε φιλόλογος θα εκπονεί έναν **ατομικό προγραμματισμό** –στον οποίο θα συμπεριλαμβάνει και το κοινό σώμα κειμένων– και τον οποίο θα παραδίδει στον συντονιστή του μαθήματος, διατηρώντας το δικαίωμα να τον διαφοροποιεί στην πορεία.

Πηγές ανεύρεσης εκπαιδευτικού υλικού

∞ Νέα διδακτικά εγχειρίδια:

- *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής* (βιβλίο μαθητή - ΚΕΙΜΕΝΑ)
- *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής* (βιβλίο εκπαιδευτικού – ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ)

∞ Διδακτικά σενάρια (αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π.)

∞ Παλαιότερα διδακτικά εγχειρίδια (χαρτογραφημένα στον Οδηγό του εκπαιδευτικού)

∞ Άλλες πηγές (π.χ. Ανθολογίες ποίησης, πεζογραφίας)

❖ ΣΗΜ.: Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΤΛΗΣΕΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΠΗΓΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΧΕΙ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΥ Ή ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙ (τέτοιες πηγές έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε. <http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/index.html> βλ. *Συνδέσεις*)

Πώς επιλέγουμε τα λογοτεχνικά κείμενα

Με κριτήρια:

- ✓ τη λογοτεχνική τους αξία
- ✓ τη δυνατότητα σύγκρισης/αντιπαραβολής μεταξύ τους
- ✓ την ανταπόκρισή τους στους στόχους του Π.Σ. Λογοτεχνίας:
 - Ειδικοί διδακτικοί στόχοι κάθε θεματικής ενότητας
 - Λογοτεχνικός γραμματισμός
 - Αντιπροσωπευτικότητα (κείμενα της νεοελληνικής-κυπριακής και ξένης λογοτεχνίας, παλαιότερα και νεότερα)

Πώς οργανώνουμε τη μαθησιακή διαδικασία (α)

- ☞ Με τη «**συνομιλία**» των λογοτεχνικών κειμένων: βασική μέθοδος είναι η συγκριτική (συν)εξέταση των κειμένων, η οποία υποστηρίζεται από *συνεργατικές και βιωματικές μεθόδους μάθησης*, τη *λειτουργική ένταξη των Τ.Π.Ε.* και με γνώμονα την *αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας* (αναλόγως των ιδιαιτεροτήτων των μαθητών).
- ☞ Στόχος αυτής της μεθοδολογίας είναι να αναδειχθούν:
 - (α) οι οπτικές γωνίες και οι ποικίλες όψεις γύρω από έναν κοινό θέμα-σύνδεσμο, τις οποίες αναδεικνύουν τα λογοτεχνικά κείμενα
 - (β) ο διάλογος κειμένων και μαθητών (διερευνητική μάθηση)
 - (γ) ειδικότερα στοιχεία **λογοτεχνικού γραμματισμού**, δηλαδή βασικές έννοιες της λογοτεχνικής ανάλυσης, η άρρηκτη σχέση μορφής και περιεχομένου, διαφορές ποιημάτων – πεζών κλπ.

Πώς οργανώνουμε τη μαθησιακή διαδικασία (β)

- ☞ Με το άνοιγμα σε συγγενείς λογοτεχνικές παραδόσεις και σε άλλες μορφές τέχνης στοχεύοντας στην «**ολιστική γνώση**» των μαθητών
- ☞ Με μέλημα την **επικαιροποίηση**: συνδέοντας τα κείμενα με τη ζώσα πραγματικότητα και τα βιώματα των μαθητών
- ☞ Ασκώντας τους μαθητές στη **δημιουργική γραφή και ανάγνωση**
- ☞ Με **ερωτήσεις/δραστηριότητες κλιμακούμενης δυσκολίας** (=εμβάθυνσης) και με οδηγό τους **δείκτες επιτυχίας** (ανά επίπεδο τάξεων)

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τους προγραμματισμούς

- Με τα κείμενα που θα συμπεριλαμβάνονται σ' αυτούς πρέπει να υπηρετούνται όλοι οι στόχοι της θεματικής ενότητας, όπως καταγράφονται στο Πρόγραμμα Σπουδών, άρα από το βιβλίο *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής* πρέπει να επιλέγονται κείμενα από όλες τις πτυχές/υποενότητες του θέματος.
- Καμιά υποενότητα δεν μπορεί να αντιπροσωπεύεται με ένα μόνο κείμενο, γιατί έτσι αναιρείται η λογική της συνεξέτασης.
- Τα κείμενα που επιλέγονται εκτός του σχολικού εγχειριδίου πρέπει να συνομιλούν πραγματικά μεταξύ τους και όχι να παρουσιάζουν μια γενική κι αόριστη θεματική συνάφεια.

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τη διδακτική μέθοδο (α)

- Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί κατά τη διδασκαλία οποιοδήποτε μέσο κρίνει πρόσφορο κάθε φορά (πίνακας, προβολέας, τετράδιο, φύλλα εργασίας, κλπ.)
- **Οι ερωτήσεις διατυπώνονται πάντοτε με τρόπο που:**
 - να διευκολύνουν τη συνομιλία του μαθητή με τα λογοτεχνικά κείμενα (να διερευνά, να ψάχνει μέσα στα κείμενα για την απάντηση)
 - να ωθούν τον μαθητή να αναπτύσσει συνεχή λόγο
- **Αποφεύγουμε την επανάληψη στερεότυπων και αυτονόητων ερωτήσεων** (π.χ. ποιο είναι το κοινό θέμα των κειμένων, κάθε φορά).

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τη διδακτική μέθοδο (β)

- Οι ερωτήσεις-ασκήσεις-δραστηριότητες, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στο βιβλίο του Εκπαιδευτικού, αποτελούν ενδεικτικές καθοδηγητικές προτάσεις για τη συνεξέταση των προτεινόμενων λογοτεχνικών κειμένων (και άλλου τύπου υλικού), και ως τέτοιες πρέπει να εκλαμβάνονται: ως υποβοηθητικές για να ετοιμαστούν στη συνέχεια από κάθε εκπαιδευτικό έγκυρες ασκήσεις, αντίστοιχες με τις δυνατότητες των μαθητών του (αρχή της διαφοροποιημένης [=ευέλικτης] διδασκαλίας).

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τη συνεξέταση των κειμένων στην τάξη

- **ΠΡΟΣΟΧΗ!** Δεν αρκεί να διαβάζουμε δύο-δύο τα κείμενα. Η συνανάγνωση/σύγκριση των κειμένων δεν είναι τυπικός αυτοσκοπός, αλλά μέσο, μια μέθοδος με στόχο να κατανοήσουν οι μαθητές μας τον διάλογο μεταξύ των κειμένων, με άλλα λόγια, τις ποικίλες όψεις και διαστάσεις της πραγματικότητας που παρέχουν τα λογοτεχνικά κείμενα (αυτός είναι ο σκοπός κι εκεί να δίνεται η προσοχή!)
- Για τη συγκριτική ανάλυση και ερμηνεία των κειμένων στηριζόμαστε κατ' αρχάς στα ίδια τα κείμενα, αλλά και σε περικειμενικά στοιχεία, λ.χ. στα εισαγωγικά σημειώματα που προηγούνται των κειμένων. Στηριζόμαστε επίσης, κατά μείζονα λόγο, στους διδακτικούς στόχους της ενότητας, όπως περιγράφονται στο Π.Σ.Λ.

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τον λογοτεχνικό γραμματισμό (α)

- Οι μαθητές μνούνται μέσα από τα κείμενα στις αφηγηματικές τεχνικές, στους ποιητικούς τρόπους και σε άλλα στοιχεία της λογοτεχνικής θεωρίας.
- Η εισαγωγή τεχνικών όρων (π.χ. αφηγητής – χαρακτήρες, παραδοσιακή – νεωτερική ποίηση, πρωτοπρόσωπη ή τριτοπρόσωπη αφήγηση, μοτίβα, σύμβολα κ.ά.) γίνεται σταδιακά, ανάλογα με τα κείμενα (βλ. τις ερωτήσεις στο βιβλίο του εκπαιδευτικού).
- Οι όροι αυτοί επαναφέρονται κατόπιν συστηματικά στη διδασκαλία, ώστε να γίνουν, με την εμπέδωσή τους, μέρος του επαρκούς σώματος γνώσεων που χρειάζεται να αποκτήσουν για τη λογοτεχνία οι μαθητές και οι μαθήτριες.

Σημαντικές επισημάνσεις

Για τον λογοτεχνικό γραμματισμό (β)

- Είναι σαφές ότι δεν «διδάσκουμε από καθέδρας» ούτε δίνουμε «φυλλάδια» με εξεζητημένα στοιχεία της λογοτεχνικής θεωρίας. Όλα πρέπει να προκύπτουν μέσα από τα κείμενα και να εντοπίζονται στα κείμενα από τους μαθητές!
- Γενικός στόχος του λογοτεχνικού γραμματισμού είναι οι μαθητές/-τριες να αντιληφθούν σταδιακά τι διαφοροποιεί τα λογοτεχνικά κείμενα από όλα τα υπόλοιπα και πώς ο καθημερινός λόγος, η κοινή γλώσσα, γίνεται –με κατάλληλες τεχνικές που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς– «τέχνη του λόγου» (λογοτεχνία).

Σημαντικές επισημάνσεις

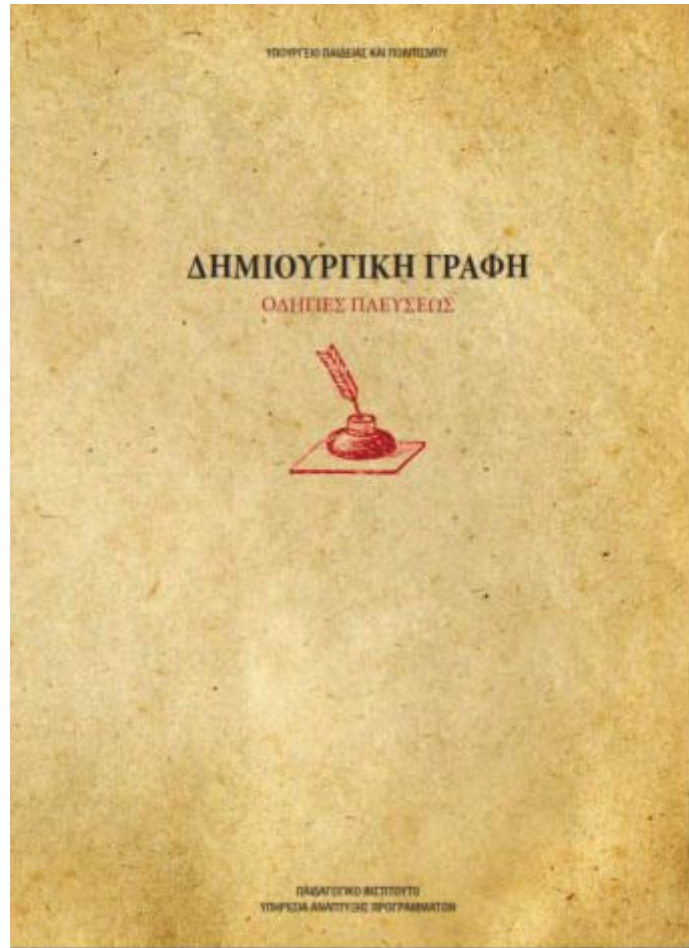

Για τα φύλλα εργασίας

- Τα δομικά στοιχεία των κειμένων (τόπος, χρόνος, πρόσωπα· μέτρο, στιχουργική οργάνωση κλπ.) δεν δίνονται από την αρχή ξεκομμένα από την υπόλοιπη μαθησιακή διαδικασία αλλά αναδεικνύονται, όπως και όλα τα υπόλοιπα, ενταγμένα λειτουργικά στην πορεία του μαθήματος κατά την ανάλυση των κειμένων.
- Τα στοιχεία μορφής (στιχουργική-ρυθμική οργάνωση των ποιημάτων, πλοκή-αφηγηματική δομή των πεζών και όμοια) παρουσιάζονται **πάντα σε συνδυασμό με το περιεχόμενο** των κειμένων, ώστε να μπορούν οι μαθητές να βλέπουν τη λειτουργία τους και να διαπιστώνουν από μόνοι τους την άρρηκτη σχέση μορφής-περιεχομένου στα λογοτεχνικά κείμενα (βασικός στόχος του λογοτεχνικού γραμματισμού).
- Δεν δίνονται έτοιμα φυλλάδια, λ.χ. με χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός είδους, γιατί οι ίδιοι οι μαθητές πρέπει να ανακαλύπτουν τη γνώση μέσα από κατάλληλες ερωτήσεις πάνω στα κείμενα, και όχι αυτή να τους δίνεται ως πληροφορία.

Δημιουργική γραφή

- ✎ Η δεξιότητα αυτή απαιτείται να είναι *καθοδηγούμενη* από τον διδάσκοντα, να αναπτύσσεται σε στάδια και, σε κάθε περίπτωση, οφείλει να είναι *προαιρετική*.
- ✎ **Στάδια:**
 - ➔ Επιλέγεται το λογοτεχνικό γένος και είδος
 - ➔ Γίνονται κατανοητά τα διακριτικά του γνωρίσματα
 - ➔ Σχεδιάζεται η άσκηση σε συνεργασία μαθητών και εκπαιδευτικού
 - ➔ Γίνεται η παραγωγή του κειμένου από τους ενδιαφερόμενους μαθητές
 - κατά μόνας ή σε ομάδες
 - στην τάξη ή στο σπίτι ως κατ' οίκον εργασία.
- ✎ **Η αξιολόγηση του αποτελέσματος γίνεται με κριτήρια:**
 - ✓ την αντιστοιχία του κειμένου με το λογοτεχνικό «πρότυπό» του (κατά πόσο ανταποκρίνεται στις συμβάσεις/κανόνες του είδους)
 - ✓ την πρωτοτυπία του

- **Δημιουργική γραφή: Οδηγίες πλεύσεως** (βιβλίο εκπαιδευτικού, εκδ. Υ.Α.Π., 2012)
- Επίσης, δραστηριότητες δημιουργικής γραφής έχουν συμπεριληφθεί και **στα βιβλία Ο λόγος ανάγκη της ψυχής (τεύχη εκπαιδευτικού)** για κάθε θεματική ενότητα (και των πτυχών της). Είναι, δε, σχετικές με τα κείμενα που περιλαμβάνει το αντίστοιχο βιβλίο του μαθητή.

▪ http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/The_mata/logotechnia/vivlia_anaforas.html

Λέσχη ανάγνωσης (λογοτεχνικό βιβλίο)

- ☞ Τόσο για τη Β΄ όσο και για τη Γ΄ τάξη, η διδασκαλία του λ.β. παραμένει για φέτος ως είχε (ωστόσο, **το λ.β. δεν εξετάζεται στο τέλος**).
- ☞ Για την επιλογή του λ.β. στη μεταβατική περίοδο των δύο επόμενων σχολικών ετών βλ. πρόσφατες οδηγίες στο έγγραφο «Λέσχη ανάγνωσης – επιλογή λογοτεχνικού βιβλίου στο Γυμνάσιο» στην ιστοσελίδα που δίνεται παρακάτω.
- ☞ Με την πλήρη εφαρμογή του Π.Σ.Λ., η διδασκαλία στην τάξη ενός και μοναδικού λογοτεχνικού βιβλίου θα αντικατασταθεί σταδιακά από τη λειτουργία της τάξης ως «λέσχης ανάγνωσης», με σκοπό μια πιο ουσιαστική καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας των μαθητών.
 - Βλ. σχετικά «Η τάξη ως λέσχη ανάγνωσης – λογοτεχνικό εργαστήριο» στην ιστοσελίδα του Π.Σ. Λογοτεχνίας.

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/leschi_anagnosis.html

Αξιολόγηση (α)

- ☞ Στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεχής ανατροφοδότηση, έτσι ώστε η διδασκαλία να γίνεται πιο αποτελεσματική και η μάθηση αποδοτικότερη. Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση οφείλει να είναι **καθημερινή** και **διαγνωστική**.
- ☞ Προβλέπονται διάφορες μορφές αξιολόγησης (βασικά στην τάξη, με την ολοκλήρωση μιας ενότητας κειμένων, στο τέλος του τετραμήνου, στο τέλος της χρονιάς). Δεν θα πρέπει να παραλείπεται, σε εύλογο χρόνο, η ανάληψη πιο σύνθετων εργασιών τύπου **project**, με την πρόσφορη αξιοποίηση και των Τ.Π.Ε.

Αξιολόγηση (β)

☞ Με το εξεταστικό δοκίμιο επιδιώκεται: η ισόρροπη ανάδειξη γνωστικού, αξιακού περιεχομένου και δεξιοτήτων λογοτεχνικού γραμματισμού.

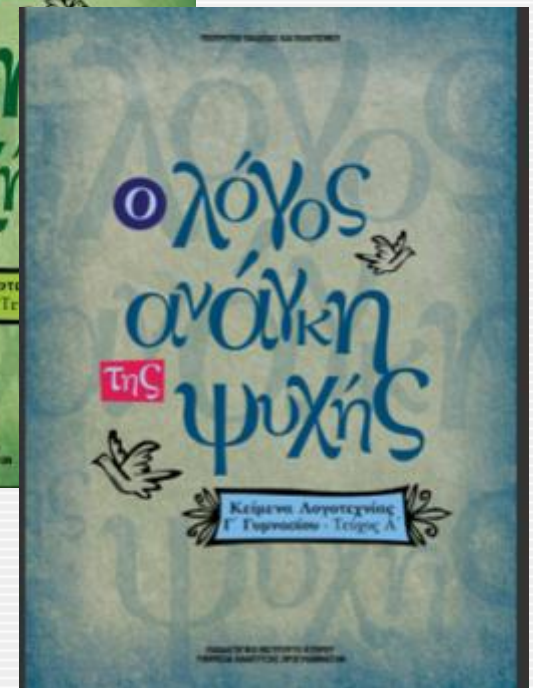
Το νέο Π.Σ.Λ. προβλέπει:

- ✓ **χρήση άγνωστων λογοτεχνικών κειμένων** (κείμενα τα οποία δεν διδάχτηκαν οι μαθητές) σε συνεξέταση με κείμενα που έχουν διδαχτεί
- ✓ **ερωτήσεις ανάλυσης και συνδυασμού** μεταξύ των κειμένων (διδαγμένων και μη)
- ✓ **ερωτήσεις διαβαθμιζόμενης δυσκολίας** (=εμβάθυνσης) που να ανταποκρίνονται ανάλογα στο μαθησιακό προφίλ των μαθητών της τάξης (**αρχή της διαφοροποίησης**)

Νέα διδακτικά εγχειρίδια

Ο λόγος ανάγκη της ψυχής

☞ Βιβλίο μαθητή:

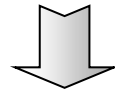
- Προτεινόμενα κείμενα
- Παράλληλες δραστηριότητες

☞ Βιβλίο εκπαιδευτικού:

- Ερωτήσεις – Δραστηριότητες

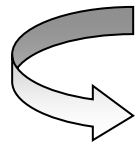
Προτεινόμενα κείμενα

- Ανοιχτό και ευέλικτο corpus κειμένων

«παραδειγματικά» κείμενα δυνάμει ανανεώσιμα

- Αρκετά σε αριθμό κείμενα, ώστε να αναδειχθούν οι πολλαπλές πτυχές των θεμάτων και οι διαφορετικές όψεις για κάθε θέμα

**Ποικιλία και πολυσημία
του «κόσμου της λογοτεχνίας»**

Εισαγωγικά σημειώματα

- *σύντομα*
- *επιλεκτικά*
εργοβιογραφικά και
γραμματολογικά
στοιχεία
- στόχος: ο βασικός
προσανατολισμός
διδασκόντων και
μαθητών

-
- **Προσοχή!** Το κείμενο δεν πρέπει να βουλιάζει κάτω από το βάρος γραμματολογικών και ιστορικών πληροφοριών. Δίνονται μόνο οι απαραίτητες πληροφορίες που φωτίζουν το κείμενο.

Παράλληλες δραστηριότητες

Ακούστε παράλληλα με τα κείμενα τα τραγούδια

Δείτε ακόμη

Διαβάστε επίσης

Προτεινόμενο οπτικοακουστικό υλικό

Απαγγελίες – μελοποιήσεις ποιημάτων –
κινηματογραφικές ταινίες – ντοκιμαντέρ

- ✎ Μέρος του υλικού είναι λειτουργικά ενταγμένο στο σώμα των κειμένων.
- ✎ Σε πληρέστερη μορφή παρατίθεται στο τέλος της ενότητας.
- ✎ Η οργανική αξιοποίηση του υλικού σε σχέση με τα κείμενα αναδεικνύεται στο βιβλίο του εκπαιδευτικού.

Προτεινόμενα βιβλία για ανάγνωση

Ανοιχτός
κατάλογος

 Διαβάστε επίσης

- ∞ Προτάσεις από την ελληνική και ξένη λογοτεχνία για βιβλία που σχετίζονται με την εκάστοτε θεματική ενότητα.
- ∞ **Επιδίωξη:** η στοχευμένη καλλιέργεια της **φιλιαναγνωσίας** των μαθητών/-τριών γύρω από τον συγκεκριμένο θεματικό πυρήνα.

Βιβλίο εκπαιδευτικού

Τύποι ερωτήσεων – δραστηριοτήτων

Ερωτήσεις ανάλυσης και συνδυασμού των κειμένων
(για πρωτοβάθμια πρόσληψη των κειμένων στην τάξη)

- Ασκήσεις δημιουργικής γραφής & λογοτεχνικού γραμματισμού

Ομαδοσυνεργατικές ασκήσεις & διαθεματικές δραστηριότητες
(μετά την ολοκλήρωση μιας θεματικής υποενότητας)

Ερευνητικά σχέδια εργασίας τύπου project
(στο τέλος κάθε θεματικής ενότητας)

Ερωτήσεις - Δραστηριότητες

- ☞ Καλύπτουν τους τρεις άξονες του Π.Σ.Λ. (γνωστικό και αξιακό περιεχόμενο, βασικές δεξιότητες λογοτεχνικού γραμματισμού)
- ☞ Αντιστοιχούν στους διδακτικούς στόχους των Θ.Ε.
- ☞ Ενδεικτικές και υποβοηθητικές για την αξιολόγηση των μαθητών
- ☞ Ανταποκρίνονται στις emphάσεις του Π.Σ.Λ. και στις σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις
- ☞ Ποικιλία ερωτήσεων:

πολυφωνία και πιο σφαιρική ανάδειξη του θέματος

διευρυμένη δυνατότητα επιλογών για τον εκπ/κό

Ερωτήσεις - Δραστηριότητες

Προσοχή!

- Ο εκπαιδευτικός –στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας– οφείλει να αναπροσαρμόζει τις ερωτήσεις, ανάλογα με το δυναμικό της τάξης του.

«Μην αναγκάζετε τετράγωνα παιδιά να περάσουν μέσα από στρογγυλές τρύπες»

Ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε.

ο <http://www.moec.gov.cy> > Εκπαιδευτικό σύστημα > Μέση Εκπαίδευση > Εκπαιδευτικό υλικό > Νέα Ελληνικά > Λογοτεχνία

ο ή απευθείας στο:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/the_mata/logotechnia/index.html

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Οικοσελίδα
- Αναλυτικό Πρόγραμμα

ΥΛΙΚΟ ΝΑΠ

- Διδακτικά Εγχειρίδια
- Βιβλία Αναφοράς
- Διδακτικά Σενάρια
- Αξιολόγηση
- Λέσχη Ανάγνωσης

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Επικουρικό υλικό
- Συνδέσεις

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ

- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- Εσπερινό Γυμνάσιο

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

- Συνέδρια - Ημερίδες
- Σεμινάρια Αναλυτικών Προγραμμάτων
- Άρθρα- Μελέτες- Έρευνες

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

- Ανακοινώσεις-Εγκύκλιοι

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Επικοινωνία

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Οικοσελίδα

"...η μιλιὰ και το άκουσμα είναι το παν,
το τι κάμνει με τα φωνήεντα και με τα σύμφωνα
η μουσική φόρμα της Νήσου, και πώς τα ομορφαίνει,
πώς τα φλοισβίζει, τα κυματίζει, τα γλύφει,
τα ταχταρίζει μέσα της και τα ξεπροβοδίζει."

Μ. Σουλιώτης

Η λογοτεχνία, ως σημαίνον αισθητικό και μορφωτικό αγαθό, εντάσσεται στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής παιδείας, ενώ συγχρόνως καταδεικνύει την ιδιαίτερη γλωσσική και πολιτισμική φυσιογνωμία ενός λαού. Η ενασχόληση με τα λογοτεχνικά κείμενα, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, παρέχει τη δυνατότητα άμεσης συμμετοχής των μαθητών στη διαδικασία της γνώσης, ως κοινότητας αναγνωστών και ερμηνευτών, διευρύνει τον ορίζοντα των εμπειριών και το βάθος της ευαισθησίας τους, οξύνει το γλωσσικό αισθητήριο και το αισθητικό τους κριτήριο, αναπτύσσει τη φαντασία και την κριτική-ερμηνευτική τους ικανότητα. Συνεπώς, η λογοτεχνία καθιστά τους μαθητές ικανούς να αντιλαμβάνονται την πραγματικότητα στις πολυεπίπεδες όψεις και εκδοχές της, και να παίρνουν κριτική θέση απέναντι σε ζητήματα της ατομικής και κοινωνικής ζωής, ενώ ο ανατρεπτικός της χαρακτήρας την καθιστά επίσης ένα γνωστικό αντικείμενο ενδεδειγμένο για παιδιά και εφήβους, στο πλαίσιο ενός σχολείου που σέβεται τη νεότητα και ενισχύει την «περιέργεια» και την «αμφισβήτηση».

Ομάδα εργασίας για το Π.Σ.Λ. (2012-2013)

- ο **Επιστημονική υπεύθυνη:** Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- ο **Σύνδεσμος - Επιθεωρητής:** Λοΐζος Αναστασιάδης, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών
- ο **Φιλολόγοι – Υποστηρικτές του Π.Σ. Λογοτεχνίας:**
 - ο Βασιλική Σελιώτη, Γραφείο Α.Π.
 - ο Αλέξανδρος Μπαζούκης, Υ.Α.Π. - Γραφείο Α.Π.
 - ο Γιώργος Μύαρης, Υ.Α.Π.
 - ο Μαρία Παπαλεοντίου, Π.Ι.
 - ο Λαμπριανή Ματθαίου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων
 - ο Κάκια Παπακυριακού, Π.Ι.